

והשבת עומדת להכנס, הרי הוא **נותן** את **כיסו לנכרי** מבעוד יום. (1) שהרי לא יוכל לשאתו עליו לאחר כניסת השבת, משום איסור הוצאה. (2)

ואף דבעלמא אסור ליתן לנכרי שיעשה לו מלאכה בשבת, משום דחשיב כשלוחו (3) של הישראל לעשית האיסור, (4) הכא התירו. וטעם ההיתר יבואר בגמרא.

ואם אין עמו נכרי, מניחו לכיס על החמור,

ל"שמן טוב" אתפילין שבראש. שטוב שם משמן טוב.

הדרן עלך שואל

פרק מי שהחשיך

מתניתין:

מי שהחשיך לו היום בעודו הולך בדרך,

נפרדים נאמרו בזה. דין "ממצוא חפצך" אינו אוסרו אלא לומר לנכרי בשבת גופה. שכשם שהמלאכה בשבת אסורה, כן הדיבור ממנה אסור. ומטעם זה יש לאסור אף כשאומר לו שיעשה למוצאי שבת.

ודין אמירה לעכו"ם שבות, אינו אלא כשמצוהו לעשות בשבת. ואף אי מצוהו כן מערב שבת, אסור. שאין האיסור בעצם הדיבור בשבת. אלא משום שהוא כשלוחו. ומתייחסת עשית המלאכה לישראל עצמו.

ואין זו שליחות ממש, שהרי אין שליחות לנכרי. ואף להשיטות דלחומרא יש שליחות לעכו"ם מדרבנן, כבר כתב הבית מאיר, דלא שייך לחייב בשבת משום שליחות. שהרי כל יסוד איסורה הוא למען ינוח הישראל. ואף אי שלוחו של אדם כמותו, הא המשלח נח. אלא רבנן אסרו זאת, וגדר איסורם הוא גדר שליחות. קהילות יעקב.

4. והסמ"ג כתב בטעם איסור אמירה לנכרי, על פי המכילתא, דיליף לה מקרא ד"לא יעשה כל מלאכה", ולא כתיב "לא תעשה". דאפילו על ידי נכרי לא תיעשה מלאכה. ונסתפק שם אי דאורייתא הוי, או אסמכתא היא.

1. רש"י. והרבה הרא"ש לתמוה עליו. חדא, דאם כן מאי קאמר לקמן דמציאה דלא אתא לידיה מבעוד יום לא יתנה לנכרי. והא אם נותנה מבעוד יום, בהכרח דכבר אתא המציאה לידיה מבעוד יום.

ועוד, מאי קא פריך לקמן "והא מחמר הוא"? והרי כשנותנו עליו מבעוד יום ליכא עקירת חפץ בשבת, ולא מחייב מדאורייתא.

ועוד, מאי פריך מאי טעמא שרו רבנן ליתן לנכרי? והא מבעוד יום בין כך מותר ליתן. וכדתנן לעיל [זי ב], "ובכולן מתירין בית הלל עם השמש", על ידי קציצת שחר. לכן פירש דנותן כיסו לנכרי לאחר שתחשך.

2. ויש אומרים, שלא התירו כן, אלא דוקא למי שהיה סבור שיש לו שהות ביום, והחשיך עליו הדרך. אבל מי שיצא מביתו סמוך לחשיכה, ושכח והוציא לרשות הרבים, לא התירו לו שום אחד מהדרכים האלו. שלחן ערוך סימן רסו סעיף א.

3. רש"י. ובעבודה זרה טו א כתב, דאיסור אמירה לעכו"ם הוא משום "ממצוא חפצך ודבר דבר".

וצריך לומר בדעת רש"י ששני איסורים